

ŚWIATOWY KODEKS ANTYDOPINGOWY – LISTA ZABRONIONA 2005 I PRZYKŁADY LEKÓW ZABRONIONYCH (SUPPLEMENT)

Andrzej Pokrywka, Ryszard Grucza

Zakład Badań Antydopingowych, Instytut Sportu, Warszawa

World Anti-Doping Agency. Prohibited List 2005. Summary of Modification vis-à-vis 2004 Prohibited List.

W poprzednim numerze *Medicina Sportiva Practica* (Tom 5, Nr 2-3: 37-42, 2004) opublikowano fragment Światowego Kodeksu Antydopingowego, zawierający *Listę zabronioną*, obowiązującą od 26.03.2004 roku. W komentarzu do tej publikacji znalazł się m.in. następujący fragment: „Od chwili powołania w 1999 roku WADA, agencji odpowiedzialnej za walkę z dopingiem w sporcie, wyraźnie zintensyfikowano działalność antydopingową na wielu płaszczyznach, m.in. poprzez uszczegółowienie listy środków zabronionych i jasne ich sklasyfikowanie, a także ciągły monitoring nowości mogących poprawiać zdolności wysiłkowe organizmu”. Jakby na potwierdzenie tych słów już 23 września 2004 roku Światowa Agencja Antydopingowa (WADA – World Anti-Doping Agency) opublikowała nową wersję *Listy zabronionej*, która będzie obowiązywać od 1 stycznia 2005 roku. Poniżej przedstawiono najważniejsze zmiany, które wprowadzono na tej liście.

Na wstępie *Listy zabronionej* dodano dwie ważne uwagi. Pierwsza informuje o tym, że oficjalny tekst opublikowano w

językach angielskim i francuskim, ale w razie wystąpienia wątpliwości i ewentualnych różnic pomiędzy tłumaczeniami, decydująca jest wersja angielska. Druga uwaga brzmi: „użycie każdego leku powinno ograniczać się wyłącznie do wskazań medycznych”.

Zmodyfikowano układ *Listy zabronionej*. Nowa wymienia zakazane substancje oraz metody, dzieląc je na cztery sekcje:

I. SUBSTANCJE I METODY ZAKAZANE W KAŻDYM CZASIE (PODCZAS ZAWODÓW I POZA NIMI)

- S1. ŚRODKI ANABOLICZNE
- S2. HORMONY I POKREWNE SUBSTANCJE
- S3. BETA-2 AGONIŚCI
- S4. ŚRODKI ANTYESTROGENOWE
- S5. DIURETYKI I INNE ŚRODKI MASKUJĄCE
- M1. METODY POPRAWIAJĄCE TRANSPORT TLENU
- M2. MANIPULACJE CHEMICZNE I FIZYCZNE
- M3. DOPING GENETYCZNY

II. SUBSTANCJE I METODY ZAKAZANE PODCZAS ZAWODÓW

S1-S5 i M1-M3 (wszystkie kategorie z sekcji I) oraz

S6. ŚRODKI POBUDZAJĄCE (stymulanty)

S7. NARKOTYCZNE ŚRODKI PRZECIWBÓLOWE (narkotyki)

S8. KANABINOIDY

S9. GLUKOKORTYKOSTEROIDY

III. SUBSTANCJE ZAKAZANE W KONKRETNICH DYSCYPLINACH SPORTOWYCH

P1. ALKOHOL

P2. BETA-BLOKERY

IV. SZCZEGÓLNE SUBSTANCJE

Najważniejsze zmiany dotyczące substancji i metod w poszczególnych sekcjach i kategoriach:

S1. Środki anaboliczne, 1. Steroidy anaboliczno-androgenne (SAA), a. egzogenne SAA:

- do listy przykładowej dodano 9 substancji: **18 α -homo-17 β -hydroksyestr-4-en-3-on**, **kalusteron**, **delta1-androstendiol**, **etyloestrenol**, **furazabol**, **metrylodienolon**, **metrylotrienolon**, **norklostebol**, **tetrahydrogestrinon**.

- z przykładów usunięto androstadienon i drostandiol.

S1. Środki anaboliczne, 1. Steroidy anaboliczno-androgenne (SAA), b. endogenne SAA:

- lista steroidów endogennych jest zamknięta (usunięto uwagę „i inne substancje o podobnej strukturze chemicznej lub podobnym działaniu farmakologicznym”) w tym sensie, że wszystkie znane zabronione steroidy endogenne zostały wymienione, tzn.: **androstendiol** (androst-5-en-3 β ,17 β -diol), **androstendion** (androst-4-en-3,17-dion), **dehydroepiandrosteron** (DHEA), **dihydrotestosteron**, **testosteron** oraz następujące metabolity i izomery: **5 α -androstan-3 α ,17 α -diol**; **5 α -androstan-3 α ,17 β -diol**; **5 α -androst-4-en-3 α ,17 α -diol**; **androst-4-en-3 α ,17 β -diol**; **androst-4-en-3 β ,17 β -diol**; **androst-5-en-3 α ,17 α -diol**; **androst-5-en-3 α ,17 β -diol**; **androst-5-en-3 β ,17 α -diol**; **4-androstendiol** (androst-4-en-3 β ,17 β -diol); **5-androstendion** (androst-5-en-3,17-dion); **epi-dihydrotestosteron**; **3 α -hydroksy-5 α -androstan-17-on**; **3 β -hydroksy-5 α -androstan-17-on**; **3 β -hydroksy-5 α -androstan-17-on**; **19-norandrosteron**; **19-noretiocholanolon**;

– jeżeli w laboratorium stwierdzono wartość wskaźnika **T/E** (testosteronu do epitestosteronu) w moczu **powyżej 4** (poprzednio powyżej 6), obowiązkowe są dalsze badania w celu ustalenia czy wartość ta jest wynikiem stanu fizjologicznego czy patologicznego. Wyjątkiem jest sytuacja, w której laboratorium, opierając się na niezawodnych metodach analitycznych udowodni, że wykryta substancja (testosteron) była pochodzenia egzogenne i raportują pozytywny wynik badań.

S1. Środki anaboliczne, 2. Inne środki anaboliczne:

- do przykładów dodano **zilpaterol**.

S2. Hormony i pokrewne substancje:

- do przykładów hormonu wzrostu (hGH) i insulinopodobnego czynnika wzrostu (IGF-1) dopisano mechaniczny czynnik wzrostu (MGF);
- substancje, które były dotąd zabronione jedynie dla mężczyzn /gonadotropina łożyskowa (hCG), przysadkowe i syntetyczne gonadotropiny (LH)/, są zakazane dla wszystkich sportowców. Związki te połączono w jedną subkategorię – **gonadotropiny**.

S3. Beta-2 agoniści:

- zabronione są zarówno podczas zawodów, jak i poza nimi (dopuszcza się zastosowanie formoterolu, salbutamolu, sarmeterolu i terbutaliny – podobnie jak w 2004 roku – na warunkach opisanych w Międzynarodowym Standardzie Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych - TUE; Therapeutic Use Exemptions).

S4. Środki antyestrogenowe:

- podzielono je na następujące klasy i podano ich przykłady:
 1. inhibitory aromatazy: **anastrozol, letrozol, aminoglutetymid, eksemestan, formestan, testolakton**;
 2. selektywne modulatory receptora estrogenowego (SERM): **raloksifen, tamoksifen, toremifen**;
 3. inne środki antyestrogenowe: **klomifen, cyklofenil, fulvestrant**;
- substancje te, dotąd zabronione jedynie dla mężczyzn, są zakazane dla wszystkich sportowców.

S5. Diuretyki i inne środki maskujące:

- nazwę kategorii zmodyfikowano, eksponując słowo „diuretyki”;
- do przykładów środków maskujących dopisano: **albuminę** i inhibitory alfa-reduktazy (**finasteryd** i **dutasteryd**);
- z przykładów diuretyków usunięto mersalyl, a dodano do nich **metolazon**.

M2. Manipulacje chemiczne i fizyczne:

- z nazwy kategorii usunięto „manipulacje farmakologiczne”. Wszystkie substancje, które poprzednio były określane tym terminem, znalazły się w grupie **S5** - diuretyki i inne środki maskujące;
- do zabronionych metod manipulacji dodano **infuzje dożyłne** (nie dotyczy przypadków uzasadnionych względami medycznymi).

S6. Stymulanty:

- do przykładów dopisano **fenkaminę** i **famprofazon**;
- dodano uwagę: „adrenalina wchodząca w skład preparatów miejscowo-znieczulających lub stosowana miejscowo (np. donosowo, oftalmologicznie) nie jest zabroniona”;
- do Programu Monitorującego włączono **bupropion**.

S7. Narkotyki:

- do listy – tej zamkniętej kategorii – dopisano **fentanyl** i jego pochodne.

S9. Glukokortykosteroidy:

- preparaty dermatologiczne nie są zabronione, a ich stosowanie nie wymaga zaświadczenia zgodnego z Międzynarodowym Standardem Wyłączeń dla Celów Terapeutycznych – TUE.

P1. Alkohol:

- nie jest już zabroniony w gimnastyce, sportach wrotkarskich, triathlonie i zapasach. Dla sportowców uprawiających: bule, karate, łucznictwo, narciarstwo, pięciobój nowoczesny i sporty samochodowe dopuszczalny próg etanolu we krwi wynosi 0,10 g/l; w sportach lotniczych i bilardzie progowa wartość to 0,20 g/l, a w sportach motorowych alkohol jest bezwzględnie zakazany (dotyczy wyłącznie badań podczas zawodów).

Z *Listy zabronionej* usunięto kategorię P3 – diuretyki. Diuretyki wykreślono także z sekcji IV – szczególne substancje.

We wszystkich sekcjach, w których występowała uwaga „i inne substancje o podobnej strukturze chemicznej lub podobnym działaniu farmakologicznym”, termin „farmakologiczny” zastąpiono określeniem „biologiczny”.

W poprzednim numerze *Medicina Sportiva Practica* (Tom 5, Nr 2-3: 43-84, 2004) przedstawiono także PRZYKŁADY LEKÓW ZABRONIONYCH. Poniżej uzupełniono tę listę o nazwy zarejestrowanych środków leczniczych, zawierających substancje, które dopisano do *Listy zabronionej 2005*. Pamiętać należy także o fakcie, że podane w poprzednim wydaniu *Medicina Sportiva* przykłady leków, które opatrzone adnotacją „*zabronione tylko dla mężczyzn*”, od 1. stycznia 2005 roku będą zabronione także dla kobiet.

albumin

ALBITAL, ALBUCONN, ALBUMAN, ALBUMEX, ALBUMIN, ALBUMIN HUMAN, ALBUMIN LIDSKY, ALBUMIN LUDSKY, ALBUMIN NORMAL, ALBUMIN NOVO, ALBUMIN-LÖSUNG, ALBUMINA, ALBUMINA HUMANA, ALBUMINA LUDZKA 5% DO STOSOWANIA DOŻYLNIEGO, ALBUMINAR, ALBUMINE, ALBUMINE HUMAINE, ALBUTEIN, BUMINAT, BUMINATE, HUMAN, HUMAN ALBUMIN, HUMANALBIN, HUMANALBUMIN, HUMANALBUMIN 20%, PLASBUMIN, PLASMAVIRAL

dutasteride

AVODART

ethylestrenol

ORABOLIN, ORGABOLIN

fencamine

ALTIMINA

fentanyl

AB-FENTANYL, ACTIQ, ACTIQ

1200, ACTIQ 1600, ACTIQ 200, ACTIQ 400, ACTIQ 600, ACTIQ 800, ACTIQ LOLLIES, DURAGESIC, DURAGESIC 25, DURAGESIC 75, DUROGESIC, DUROGESIC 25, DUROGESIC 75, DUROGESIC TTS, DUROTEP, FENTAMED, FENTANEST, FENTANIL, FENTANYL, FENTANYL CITRAT, FENTANYL CITRATE, FENTANYL DAKOTA, FENTANYL-B.BRAUN, FENTANYL-JANSSEN, FENTANYLIX, HALDID, HEFANIL, LEPTANAL, LESKIN, Q-MED FENTANYL, SINTENYL, SUBLIMAZE, TANYL

finasteride

CHIBRO, FINASTID, GENAPROST, PENESTER, PROPECIA, PROSCAR, PROSTIDE

fulvestrant

FASLODEX

furazabol

MIOTOLAN

metolazone

BAROLYN, DIONDEL, DIULO, METENIX, MYKROX, REVALID* (*preparat austriacki w tabletkach; w Polsce pod taką samą nazwą zarejestrowano dozowany zestaw składników mineralnych i witamin – w kapsułkach), ZAROXOLYN

raloxifene

EVISTA, OPTRUMA

testolactone

FLUDESTIN, TESLAC

toremifene

FARESTON

UWAGA! Niniejsze opracowanie ma charakter informacyjny, a korzystanie z niego nie zwalnia sportowca z odpowiedzialności za przestrzeganie aktualnie obowiązujących reguł antydopingowych. Kompletne i oryginalne wersje przepisów dostępne są na stronach internetowych Światowej Agencji Antydopingowej – <http://wada-ama.org>